

Koululaistehtävät / Pohjois-Pohjanmaan museo

VASTAUKSET: OULUN JA POHJOIS-POHJANMAAN VUOSISADAT, 1900-LUVUN ENSIMMÄINEN PUOLI

1. Kaupunkihistoria

a) Minä vuonna Oulun tuomiokirkko nimettiin juuri tuomiokirkoksi? Miksi nimi muutettiin? Mikä kirkon nimi oli aiemmin?

Kirkko nimettiin tuomiokirkoksi vuonna 1900, kun piispanistuin siirrettiin Ouluun.

Sitä ennen kirkon nimi oli Sofia Magdalenan kirkko (kuningas Kustaa III:n puolison mukaan).

b) Ajan yleiseen henkeen, myös Oulussa perustettiin 1900-luvun alussa sekä porvariston että työväestön järjestyskaarteja. Etsi varuskuntahistorian osastolta Oulun suojeluskunnan käsivarsikilpi ja kokardi. Luonnosteile ne oheiseen laatikkoon.

2. Tyyli ja esineet

a) Museossa on esillä kolme interiööriä 1900-luvun ensimmäisiltä vuosikymmeniltä. Mitä kahta tyyli-suuntausta ne edustavat? Luettele lyhyesti niiden keskeisimmät ominaispiirteet.

Jugend eli kansallisromantiikka. Kansalliset aiheet, luontoaiheet, yksilöllisen kädenjäljen korostaminen, luonnolliset materiaalit. Funktionalismi. Tiukka käytännön läheisyys, tarkoituksenmukaisuus ennen muotoa, sarjatuotetut esineet, valoisuus, geometrisuus, pelkistetyt muodot, koristelusta luopuminen.

b) Kolmas 1900-luvun alkupuolen interiööreistä esittelee työläisten asumista. Miten työläisten asuminen ja esineistö erosi varakkaampien vastaavista? Pohdi erojen syitä.

Työläiset asuivat ahtaammin ja kurjemmin, esineistö huomattavasti niukempaa.

1930-luvun alku oli pula-aikaa. Työttömyys oli korkealla tasolla, kaupungistuminen oli ollut nopeaa eikä asuntopulaan ollut kyetty vastaamaan riittävästi.

3. Elinkeinoelämä ja arki

a) Selvitä Merijal Oy:n vaiheet, milloin yhtiö toimi, mitä se tuotti ja niin edelleen.

Apteekkari Oscar Jalander perusti myöhemmin Merijaliksi nimetyn yhtiön vuonna 1915. I ms:n aikana yhtiö valmisti korviketuotteita, rauhan tultua mm. karamelleja, vaniljasokeria ja talouskahvia. II ms aiheutti raaka-ainepulaa, mutta 1950-luvulla tuotanto jälleen nousi. 1970-luvulla kuvaan tulivat mm. ksylitolituotteet. Tunnettuja yhtiön tuotteita olivat mm. Tervaleijona-, Pastirol- ja Sulo-pastillit. Leaf osti vuonna 1992 Huhtamäki-Yhtymän jonka osa Merijal oli, lopettaen toiminnan Oulussa 1996.

b) Minä vuonna Oulussa aloitti liikennöinnin ensimmäinen taksi? Mikä oli auton merkki ja kuka sitä ajoi?

Vuonna 1906. Auto oli vuoden 1901 Mercedes ja sitä ajoi konemestari Juho Sirviö.

4. Kulttuuri

a) Kerro Oulun 1900-luvun alkupuolen työväenlehdistöstä ja sen toimittajista.

Vuonna 1906 perustettu Kansan Tahto oli 1. oululainen työväenlehti, sen päätoimittajana toimi mm. maineikas Yrjö Mäkelin. Viranomaiset lakkauttivat vasemmiston lehtiä usein, mutta ne jatkoivat toimintaansa aina uudella nimellä. II ms:n jälkeen Kansan Tahto muuttui SKDL:n lehdeksi, SDP:n asiaa ajoi puolestaan Pohjolan Työ.

b) Minä vuonna Ouluun perustettiin ensimmäinen kiinteä teatteri? Mistä teatterista oli kyse?

Vuonna 1902. Kyseessä oli Oulun työväen teatteri, myöhemmin Oulun työväen näyttämö.